

CESVAINES NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA

**Pārskats par sabiedrības iesaisti plānošanas
procesā**

2012.

SATURS

I SABIEDRĪBAS IESAISTES PASĀKUMI.....	3
1. SABIEDRĪBAS MĒRĶGRUPAS	3
2. SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBAS PASĀKUMI	4
3. IESNIEGTIE IEROSINĀJUMI	5
II. IEDZĪVOTĀJU APTAUJAS REZULTĀTU ANALĪZE	8
VISPĀRĪGAS ZIŅAS PAR APTAUJU	8
1. SADAĻA. PAKALPOJUMU UN VIDES KVALITĀTES NOVĒRTĒJUMS	8
2. SADAĻA. IEDZĪVOTĀJU MOBILITĀTE	12
2.1. Pakalpojumu saņemšanas vietas.....	12
2.2. Satiksme un transportlīdzekļi.....	15
2.3. Galvenie kustības virzieni.....	16
2.4. Komunikācijas līdzekļi.....	18
2.5. Dzīvesvietas maiņas iespējas	20
3. SADAĻA. DOMES DARBĪBA	21
4. SADAĻA. NOVADA ATTĪSTĪBAS ASPEKTI.....	24
5. SADAĻA. RESPONDENTU SOCIĀLAIS PORTRETS.....	27

I SABIEDRĪBAS IESAISTES PASĀKUMI

1. SABIEDRĪBAS MĒRĶGRUPAS

Viedokļu uzklaušānā stratēģijas izstrādes kontekstā var izdalīt sekojošas sabiedrības mērķgrupas:

- novada iedzīvotāji kopumā ;
- pašvaldības darbinieki, deputāti;
- uzņēmēji;
- komunālās saimniecības speciālisti;
- izglītība un kultūras darbinieki;
- sociālā sektora darbinieki;
- nevalstiskā sektora dalībnieki.

Katrai no šīm mērķgrupām raksturīga sava, specifiska kompetence, iespējama dažādu problēmu un prioritāšu atšķirīga izpratne un tām visām ir noteikta loma novada dzīvē. Tiešā veidā mērķgrupas tika uzrunātas SVID analīzes izstrādes laikā un vīzijas izstrādē, kur to dalībnieki izteica arī viedokļus par savas jomas problemātiku un tās risināšanas iespējām.

Pašvaldības darbinieku grupu veido novada speciālisti, deputāti, domes priekšsēdētājs, izpilddirektors.

Uzņēmēji darba grupās bija pārstāvēti, relatīvi nelielā, bet stabilā skaitā. Apzinoties, ka uzņēmējdarbības veicināšanas pasākumi un arī daudzas infrastruktūras sakārtošanas lietas nevar notikt bez viņu līdzdalības un viņu izteiktais viedoklis var būt ļoti liels, atbalsts gan domes speciālistiem, gan pieaicinātajiem ekspertiem, darba grupās ņēma aktīvu līdzdalību.

Komunālās saimniecības speciālisti pieder pie **Pašvaldības darbinieku** mērķgrupas, taču ņemot vērā ļoti lielo īpatsvaru, ko kopējo risināmo jautājumu vidū ieņem tieši šī joma un apstākļi, ka tie lielākoties ir pasākumi ar lielām izmaksām, viņu viedoklis ir nozīmīgs tālāku lēmumu pieņemšanā. Speciālisti sniedza daudz informācijas faktu, problēmu, piedāvāja savus risinājumus.

Izglītības un kultūras darbinieki pārstāvēja novada skolas, pirmsskolas bērnu iestādes, kultūras namu, bibliotēku. Šai mērķgrupai lielā mērā ir “atslēgas” viedoklis par attiecīgās sociālās infrastruktūras attīstību, jo viņi redz šīs sistēmas “no iekšpuses”, detalizēti pārzinot iestāžu darbību, un primāri saduroties ar visām problēmām, kas rodas šo iestāžu darbā. Grupa ir samērā daudzskaitlīga, bet izteiktie viedokļi raksturojās ar samērā lielu vienprātību attiecībā uz konkrēto iestāžu grupu problemātiku, iespējamiem attīstības ceļiem un risinājumiem.

Sociālā sektora darbinieki un pašvaldības policijas pārstāvis reprezentēja nozīmīgu viedokļu grupu darbam ar sociāli izslēgtajām un riska grupu personām.

Specifisku mērķgrupu veido **novada iedzīvotāji** kopumā. Šīs grupas viedokli izzinājām un arī saņēmām priekšlikumu par dažādiem novada dzīves aspektiem veicot iedzīvotāju aptauju. Kopā ar www.visidati.lv anketu uz kuru bija saite no novada mājas lapas, anketas bija aizpildījuši 114 respondenti. Kopumā aptaujāti ir 3,7% visu iedzīvotāju. Iegūto

atbilžu skaits vairumā rādītāju ir pietiekams, lai informāciju un viedokļus varētu sadalīt pa teritoriālām, tematiskajām vai sociālām grupām gadījumos, kur tas nepieciešams. Iegūtie rezultāti tiek gatavoti atsevišķa analītiska pārskata veidā.

2. SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBAS PASĀKUMI

Ievadseminārs notika 2011.gada 8. jūnijā, uzsākot Cesvaines novada teritorijas un attīstības plānošanas darba izstrādi. Konsultants iepazīstināja uzaicinātos sabiedrības pārstāvjus ar integrētās plānošanas koncepciju, izstrādājamā darba sastāvdaļām un to saturu, darba grafiku un kādā veidā būtu sadalāmi pienākumi šī darba veikšanai.

2011. gada 28. jūnijā Cesvainē notika **darba seminārs**, kurā izstrādāja novada SVID analīzi un vīziju. Seminārā piedalījās 25 dalībnieki, kas pārstāvēja visas iepriekš minētās mērķa grupas. Tika izveidotas 4 darba grupas, kas izstrādāja SVID analīzi; tās rezultātu kopsavilkums pievienots II nodaļā.

1.attēls. Grupu darbs SVID analīzes seminārā

Semināra otrajā daļā dalībnieki prezentēja grupu darba rezultātus un kopīgā “prāta vētrā” ģenerēja priekšlikumus novada vīzijai.

2011. gada 5. oktobrī Cesvainē notika **darba seminārs**. Seminārā tika prezentēta iepriekšējā seminārā izstrādātais SVID un prezentēja novada vīziju. Semināra otrajā daļā, izstrādāja novada Attīstības plāna 1. redakcijas priekšlikumu pasākumu plānu, kas kalpos par pamatu investīciju plāna izstrādei. Seminārā piedalījās pašvaldības vadošies speciālisti, skolas direktors, kultūras nama un bibliotēkas vadītājas, pavisam 16 speciālisti.

2011. gada 21. novembrī konsultatīvās pārrunās tikās eksperti un attīstības plānotāja, lai pārrunātu par aktuālajiem darbiem un saskaņotu rīcības attīstības programmas 1. redakcijas sagatavošanai sabiedriskai apspriešanai.

2011. gada 16. decembrī Cesvainē notika **darba seminārs**, kurā domes vadībai un deputātiem prezentēja Attīstības programmas 1. redakciju – Cesvaines novada vīziju, attīstības prioritātes, integratīvās problēmjas un novada attīstības stratēģiskos mērķus.

No 2012. gada 13. janvāra -2012.gada 13. februārim notika Cesvaines novada ilgtermiņa attīstības stratēģija 2012.- 2024. gadam un Attīstības programmas 1. redakcijas **sabiedriskā apspriešana**. Informācija par to bija pieejama Cesvaines novada mājas lapā www.cesvaine.lv un novada laikrakstā „Cesvaines ziņas”.

2012. gada 7. februārī plkst: 15.00 Cesvaines novada domes zālē notika **sabiedriskās apspriešanas sapulce**, sapulcē piedalījās SIA „Ķemers Business and Law Company” attīstības plānotājs Jānis Kauliņš, projekta koordinatore Edīte Ķemere, Cesvaines novada domes teritorijas plānotāja Līga Romančuka, sanāksmi protokolēja Kristīne Vilciņa, Cesvaines novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste. Sanāksmē piedalījās **10** novada iedzīvotāji.

Sapulcē konsultants sniedza īsu pārskatu par plānošanas procesu un tā norisi, par izmantoto metodiku un iegūtajiem rezultātiem. Sanākušie dalībnieki savukārt izteica savu viedokli par izstrādātajiem plānošanas dokumentiem, uzdeva jautājumus par neskaidrībām stratēģijā, sniedza priekšlikumus iestrādāšanai rīcību sarakstā un izteica precizējumus attiecībā uz virkni izmantoto formulējumu.

Nobeigumā domes speciālisti un konsultanta pārstāvji vienojās par principiem un atsevišķās vietās arī par konkrētajiem labojumiem, kas nepieciešami gala redakcijas izstrādei.

3. IESNIEGTIE IEROSINĀJUMI

Sabiedriskās apspriešanas procesā attīstības plāna saturam tika saņemti priekšlikumi no diviem interesentiem. Abi ierosinājumi saturēja daudzskaitlīgus, lielākoties praktiskas dabas pasākumu tipa ierosinājumus, kas apkopoti tabulā zemāk.

Priekšlikuma saturs	Atzīme par priekšlikuma atbalstīšanu vai noraidīšanu
08.02.2012., Imants Spridzāns	
Vērst lielāku uzmanību Cesvaines pilij un pils muižas kompleksam: Izveidot darba plānu pēc kura vadoties veikt nepieciešamos darbus.	Atbalstīts. Ietverts investīciju plānā kā kopīga pasākumu grupa.
Pabeigt pils ēdamzāles restaurāciju, paneļu (sienas) izgatavošanu, kolonu izveidi, barontelpas starpsienu izbūvi, pieturoties pie pils labā spārna sākotnējā plāna, atdalot barona telpu no trijām pārējām, kur viena tiek piemērota virtuves vajadzībām.	
Izstrādāt projektu pils labā spārna, otrā stāva telpu remontdarbiem, atbilstoši muzeja vajadzībām un iekārtot attiecīgi laika posmiem no baronlaika līdz mūsdienām.	
Veikt bēniņstāva (3.stāva) grīdas ieklāšanu, sienu un griestu siltināšanu. Izveidot 3.stāvu par izstāžu zāli – galeriju.	
Savest kārtībā pagrabstāva grīdas, instalāciju un uzstādīt apgaismojumu. Darbus veikt profesionāliem meistariem.	
Katram no darbiem piesaistīt speciālistus attiecīgajā jomā, kā arī darbu uzraugu. Pašreiz pašvaldības iestādēs strādājošie nav izrādījuši pietiekošu kompetenci.	
Izveidot projektu pils balkona griestu gleznojumu konservācijai.	
Veikt Staļļu (Pils ielā 2) jumta konstrukciju nostiprināšanu un dakstiņu jumta seguma uzklāšanu.	Atbalstīts. Ietverts investīciju plānā kā kopīga pasākumu

Cesvaines novada attīstības programma

Staļļu ēkā (Pils ielā 2) veikt lielās zāles pārveidošanu un iekārtošanu Jaunatnes atpūtas centra izveidei.	grupa.
Atrisināt jautājumu ar daudzajiem malkas šķūnīšiem Staļļu pagalmā, kuri aizsedz skatu uz kavalieru māju un veco tiltu.	Noraidīts. Priekšlikums neatbilst attīstības plāna būtībai.
Mēģināt atjaunot zirgu peldvietas baseinu Staļļu pagalmā.	Noraidīts. Priekšlikums nav aktuāls.
Sakārtot formalitātes un savest kārtībā siltumnīcu zonu, ko varētu izveidot kā slēgto estrādi kultūras pasākumiem.	Atbalstīts. Ietverts investīciju plānā.
Savest kārtībā veco smēdi (sākot ar jumta nomaiņu).	Atbalstīts. Ietverts investīciju plānā.
Izveidot Cesvainē skolu ar amatniecības programmu koledžas līmenī (pārveidojot pašreizējo internātskolu) , piesaistot jauniešus no citiem novadiem un attīstot tālākizglītību. Smēde – aprīkota ēka, kurā apgūst vienu no profesionālās apmācības kursiem.	Atbalstīts. Ietverts investīciju plānā. Priekšlikums virzīts uz tālāku plānošanas periodu (2017.-2018.gads).
Pabeigt Sauliešu ielas sarkanās ķieģeļu ēkas celtniecību un labiekārtot to sociālā dienesta vajadzībām.	Noraidīts. Pašvaldības budžeta kapacitāte ir nepietiekoša. Sociālā dienesta vajadzībām paredzēta ēkas rekonstrukcija A.Saulieša ielā 9.
Izveidot bērnu rotaļu laukumu un iekārtot smilšu kastes.	Atbalstīts. Ietverts investīciju plānā.
13.02.2012., Kārlis Bandenieks	
1.Stratēģijas sadaļa Nr.8 (priekšlikumi pasākumu plānam) nav viegli pārskatāma, bet haotiski sakārtota. Prioritātes nav atzīmētas. Primitīvs uzdevumu saraksts, kam nav sakars ar attīstības plānu.	Atbalstīts. Attīstības plāna 1.redakcijas priekšlikumu pasākumu plāns kalpo par pamatu investīciju plāna izstrādei, bet nav investīciju plāna galīgā redakcija. Pasākumu plāns tiks koriģēts.
2.Izstrādāt nekustamo īpašumu apsaimniekošanas plānu.	Atbalstīts. Ietverts investīciju plānā.
3. Turpināt pils atjaunošanu: pils centra daļas jumta rekonstrukciju; pils labā spārna atjaunošanu – muzejs, ēdamzāles izmantošana.	Atbalstīts. Ietverts investīciju plānā.
4. Attīstīt vēsturisko zonu, kas iestrādāta teritorijas plānojumā, izstrādāt pils parka koncepciju un plānu:	Atbalstīts. Ietverts investīciju plānā.
4.1. sakārtot muižas siltumnīcas,	Atbalstīts. Ietverts investīciju plānā.
4.2. uzlikt jumtu smēdei,	Atbalstīts. Ietverts investīciju plānā.
4.3. nojaukt malkas šķūņus pie siltumnīcām un staļļu priekšpagalmā,	Noraidīts. Priekšlikums neatbilst attīstības plāna būtībai.
4.4. nojaukt piebūvi staļļiem (pirts),	Noraidīts. Priekšlikums nav aktuāls.
4.5. nojaukt ūdens torni pie domes,	Noraidīts. Priekšlikums nav aktuāls.
4.6. pārvietot tūrisma centru pie pils,	Noraidīts. Priekšlikums nav aktuāls.

Cesvaines novada attīstības programma

4.7. atrast piemērotākas telpas zupas virtuvei, garāžām, sociālajam dienestam.	Noraidīts. Staļļu telpas minēto uzdevumu veikšanai tiek izmantotas īslaicīgi.
5. atrast piemērotākas, plašākas telpas pansionātam (pasta māja).	Atbalstīts. Pansionāta paplašināšana iekļauta investīciju plānā.
6. pārveidot internātskolu par arodskolu. Saglabāt internātu, bet skolēni mācās vidusskolā. Bērni ar speciālajām vajadzībām uz Dzelzavu.	Atbalstīts. Ietverts investīciju plānā. Priekšlikums virzīts uz tālāku plānošanas periodu (2017.-2018.gads).
7. Nojaukt jauno estrādi.	Noraidīts. Priekšlikums nav aktuāls.
8. Nojaukt mazo torni, atbrīvojot zaļo zonu apkārt.	Noraidīts. Teritorija un būve ir privātīpašums.
9. Sakārtot teritoriju starp blokmājām (Celtnieku, Krasta ielas). Ierīkot gājēju celiņus, apgaismojumu, solus starp daudzdzīvokļu mājām un centru.	Atbalstīts. Ietverts investīciju plānā.
10. Stratēģijā sadaļā I (sabiedrības līdzdalība Cesvaines novada attīstības stratēģijas izstrādē) primārai mērķgrupai būtu jābūt novada iedzīvotāji.	Atbalstīts.

II. IEDZĪVOTĀJU APTAUJAS REZULTĀTU ANALĪZE

VISPĀRĪGAS ZINAS PAR APTAUJU

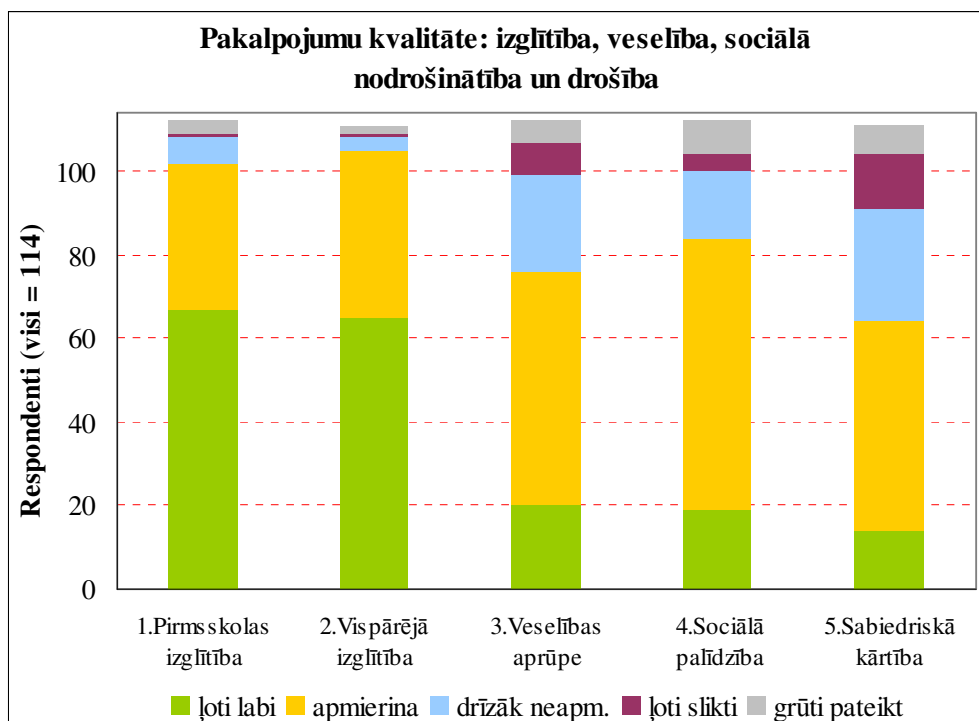
Aptaujas anketu pēc Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas izstrādāto “Metodisko ieteikumu attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī” dotā parauga sagatavoja un izplatīja Cesvaines novada domes speciālisti, bet datu apstrādi un analīzi veica SIA “Ķemers Business and Law Company” vadošais eksperts PhD Jānis Kauliņš.

95 anketas respondenti aizpildīja papīra formā, bet vēl 19 – novada domes mājaslapā www.cesvaine.lv; kopā apstrādei bija derīgas 114 anketas, kas veido respondenci 3,67% novada iedzīvotāju. Ņemot vērā anketas apjomu un sarežģītību, tas ir labs rādītājs, kaut gan ne vienmēr ļauj veikt parādību statistiski ticamu sadalījumu pa galvenajām sociālajām grupām. Šim nolūkam būtu jāsavāc vismaz 150 – 200 derīgu anketu.

1. SADALA. PAKALPOJUMU UN VIDES KVALITĀTES NOVĒRTĒJUMS

Pakalpojumu un vides kvalitātes vērtējums atspoguļo konkrēto jomu stāvokli – panākumus, trūkumus, attīstīšanas nepieciešamību un rezerves. Vērtēja pavisam 24 pakalpojumu veidus un 4 galvenos vides elementus. Vērtēšana notika pēc 4 ballu skalas ar 2 pozitīviem un 2 negatīviem vērtējumiem, atstājot arī iespēju pateikt, ka par konkrēto jautājumu viedokļa nav.

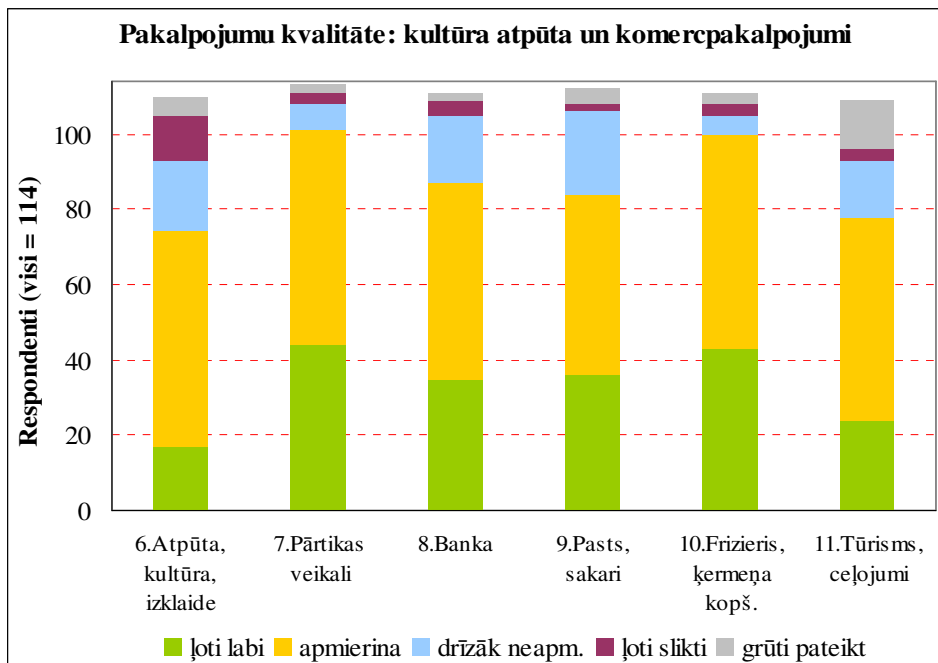
Sociālo pakalpojumu blokā respondenti ar izglītību ir apmierināti, bet zemāk (kaut arī kopumā pozitīvi) tiek vērtētas citas jomas: veselības aprūpe, sociālā palīdzība, sabiedriskā kārtība. Pēdējā ir saņēmusi visvairāk krasi negatīvu viedokļu. Šo jautājumu vispārējo svarīgumu apliecina tas, ka tikai ļoti nelielai respondentu daļai nav viedokļa par to.

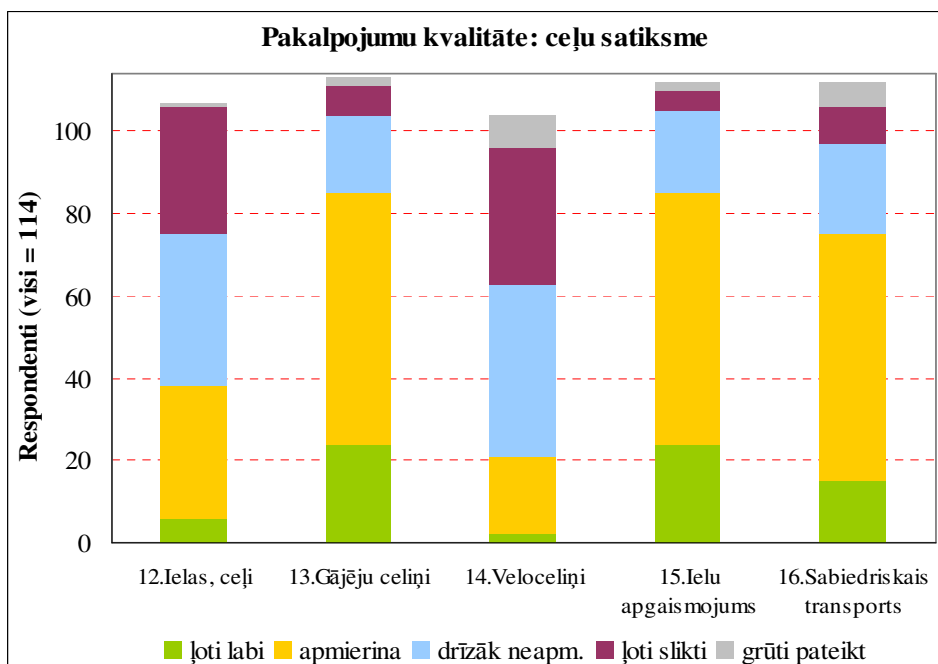
1. diagramma

Kultūra atpūta un komercpakalpojumi arī tiek vērtēti visumā pozitīvi (2.diagramma), taču jāievēro, ka apmērām piektā daļa respondentu kritiski izsakās par novada kultūras dzīvi. Komercpakalpojumu vērtējuma līmenis ir samērā pozitīvs, krasi neapmierināto ir maz. Acīmredzot, novada un pilsētas robežās pieejamie pakalpojumi vairumu iedzīvotāju apmierina.

Turpretī ceļu satiksme ir izpelnījies ļoti daudz kritikas (3.diagramma). Sevišķi tas attiecas uz ielu, ceļu un veloceļu kvalitāti, par ko negatīvi izsakās respondentu lielākā daļa.

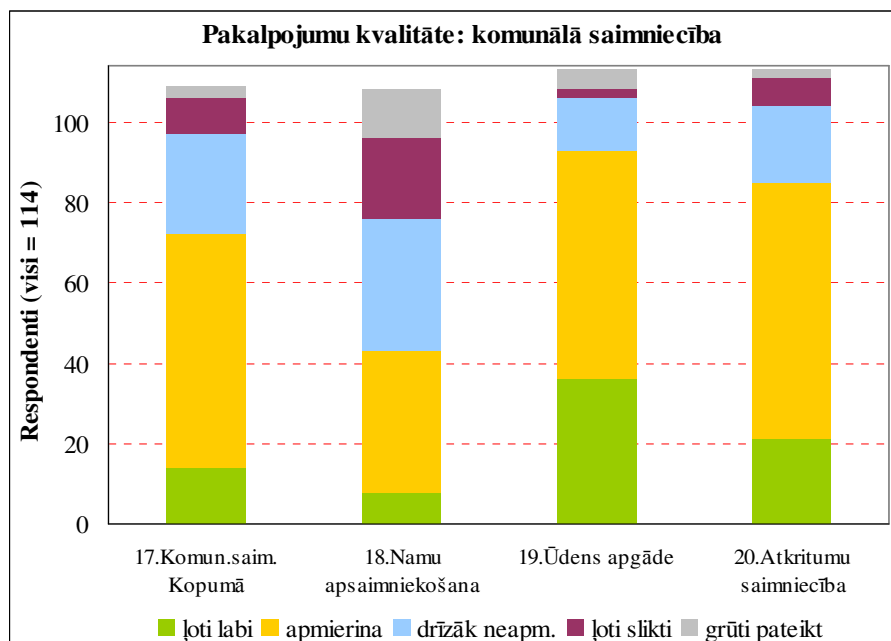

2. diagramma

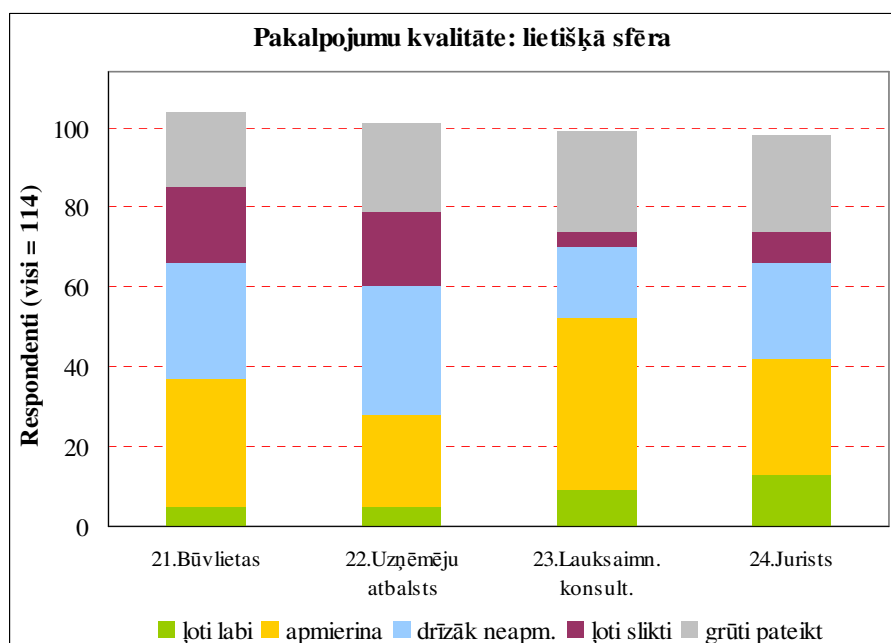
3. diagramma

Komunālās saimniecības jomā (4.diagramma) iedzīvotāju apmierinātība ar attiecīgo infrastruktūru pakalpojumiem ir samērā augsta. Izņēmums ir namu apsaimniekošana. Atbildība bieži gulstas uz pašu iedzīvotāju pasivitātes rēķina (netiek organizētas pašu apsaimniekošanas sabiedrības), taču iespējams, ka vainojama arī līdzekļu nepietiekamība šajā sektorā, kas neļauj ēkas un to apkārtni, arī kopējās telpas uzturēt pietiekami labā kārtībā.

4. diagramma

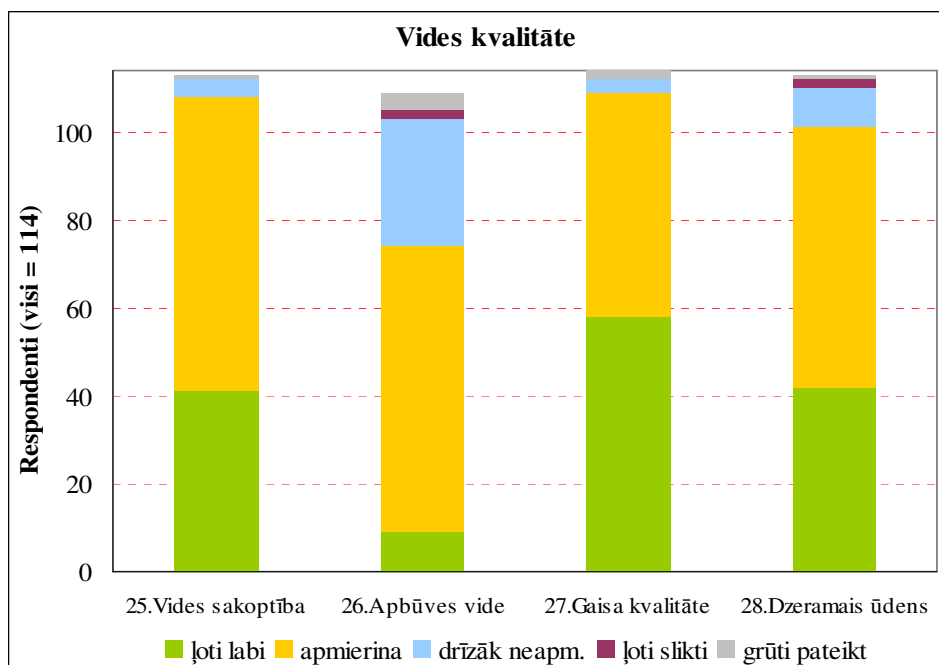
Lietišķajā sfērā (5.diagramma) izteiktā kritika, iespējams, vairāk ir veltīta problēmām, kas nav tiešā pašvaldības ietekmes sfērā. Tās varētu būt birokrātiskās procedūras, kuras pieprasa likumdošana. Šeit ir samērā liels iedzīvotāju skaits, kam nav viedokļa par šo jomu.

5. diagramma

Vides kvalitāti (6.diagramma) novada iedzīvotāji vērtē augstu. Vienīgi apbūve ir izpelnījies vairāk kritikas – galvenokārt tas saistās ar nekoptiem īpašumiem, iespējams, arī graustiem, un padomju laika būvniecības vizuālo kvalitāti.

Vides sakoptības novērtējums apliecina pirmām kārtām par pilsētā ieguldīto darbu pievilcīgas vides veidošanā. Izteikti pozitīvi tiek vērtēta arī gaisa kvalitāte (nav lielu ražošanas uzņēmumu) un dzeramais ūdens; pēdējais liecina arī par ūdenssaimniecības zināmu sakārtotību.

6. diagramma

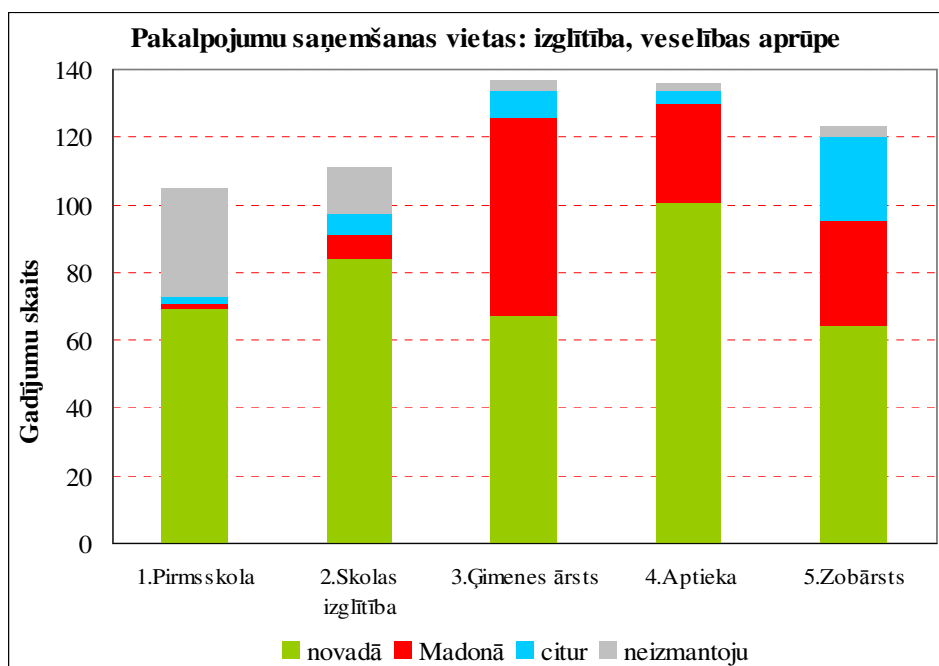
2.SADAĻA. IEDZIVOTĀJU MOBILITĀTE

Iedzīvotāju mobilitāte ietver sevī virkni dažādu aspektu, kas raksturo gan saņemamo pakalpojumu kvalitāti un pieejamību, gan iedzīvotāju labklājību, gan satiksmes infrastruktūru stāvokli.

2.1. Pakalpojumu saņemšanas vietas

Šajā jautājumu sadaļā ir atšķirīgi pakalpojumu bloki, nekā to kvalitātes vērtējumā; tas vairākās pozīcijās neļauj salīdzināt kvalitātes un mobilitātes informāciju un izdarīt secinājumus. Par iemeslu šeit minami paraugam izmantotās anketas trūkumi.

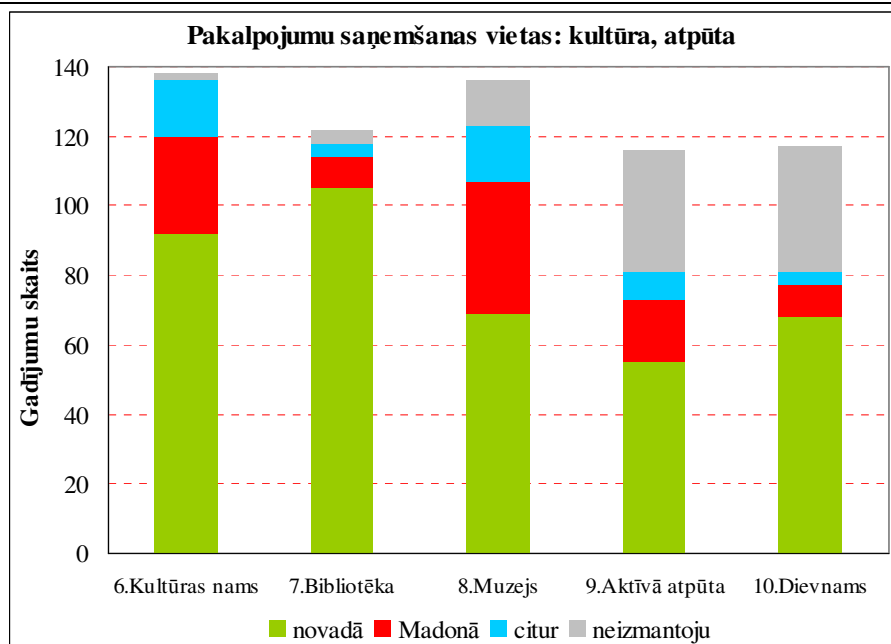
7. diagrammā parādīta daļa no pakalpojumu sociālā bloka – izglītība un veselības aprūpe. Ja izglītību lielākā daļa respondentu (resp, viņu ģimenes locekļu) saņem novadā, tad veselības aprūpes pakalpojumi vai nu neapmierina respondentus vai neatbilst viņu vajadzībām un daudzos gadījumos tiek meklēti ārpus novada – pārsvarā Madonā. Īpaši tas attiecas un ģimenes ārstu, kam kā primārajai veselības aprūpei būtu jābūt iedzīvotājiem iespējami tuvāk. Acīmredzot šajā jomā slēpjas problēmas, kas prasa risinājumu.

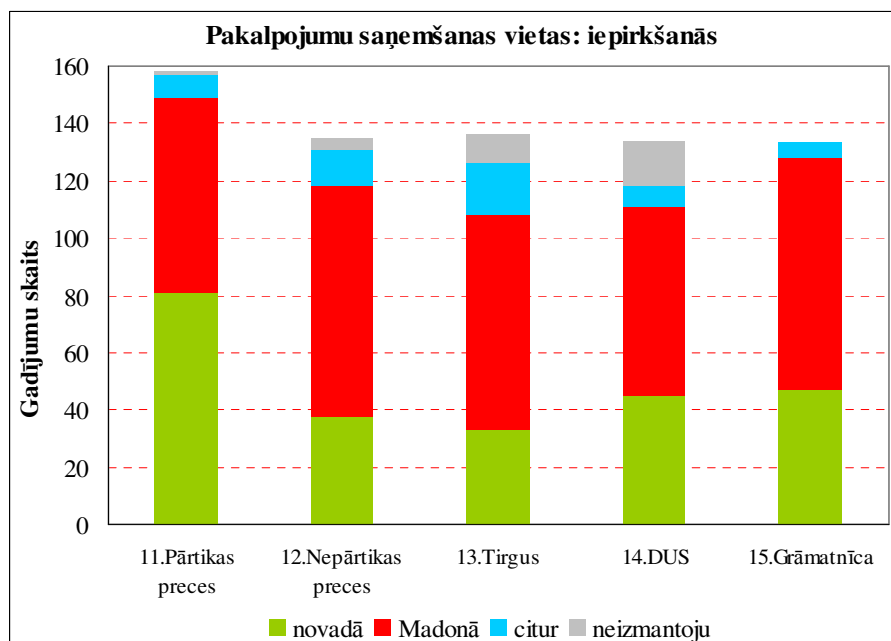
7. diagramma

Pakalpojumi atpūtā un garīgajā sfērā (8.diagramma) lielākoties tiek saņemti uz vietas novadā; varbūt vienīgi aktīvās atpūtas iespējas mazāk, bet ir arī liela daļa iedzīvotāju, kas tos acīmredzot neizmanto vispār, jo viņiem nav sava viedokļa par to vai arī atbilde netiek sniegta vispār. Tradicionāli visvairāk uz vietas izmantotais pakalpojums ir bibliotēka.

Iepirkšanās pakalpojumos (9.diagramma) ir pilnīgi atšķirīga aina. Vienīgi pārtikas preču iepirkums sasniedz 50% gadījumu skaita robežu, bet pārējām precēm tikai ceturtdaļa respondentu kopskaita. Anketas neparāda konkrētus iemeslus novērojamam, bet iespējams, ka vainojams nepietiekamais preču sortiments un dārdzība veikalos.

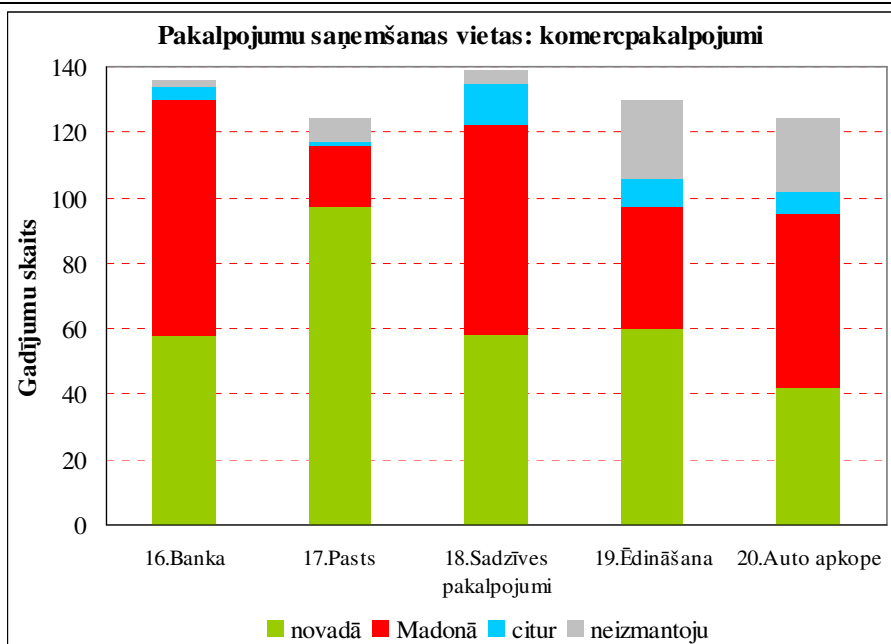
8. diagramma

9. diagramma

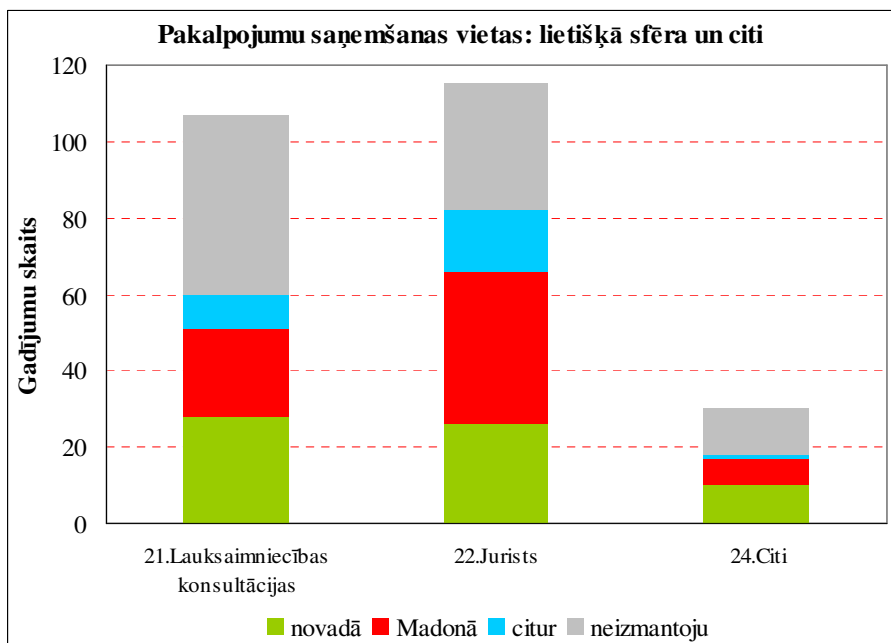
Citi komerciāla rakstura pakalpojumi (10. diagramma) uzrāda līdzīgu tendenci, taču tos novadā tomēr izmanto biežāk, nekā iepērk preces.

Jāpiebilst gan, ka ainu daļēji koriģē cilvēki, kuri ikdienas gaitās dodas uz Madonu un tur iepērkas vai izmanto pakalpojumus pie viena ar citām darīšanām, bet tam nav tieša sakara ar pakalpojumu kvalitāti Cesvaines novadā. Tas vienīgi norāda, ka Cesvainē pakalpojumu cena un kvalitāte nav būtiski labāka.

10. diagramma

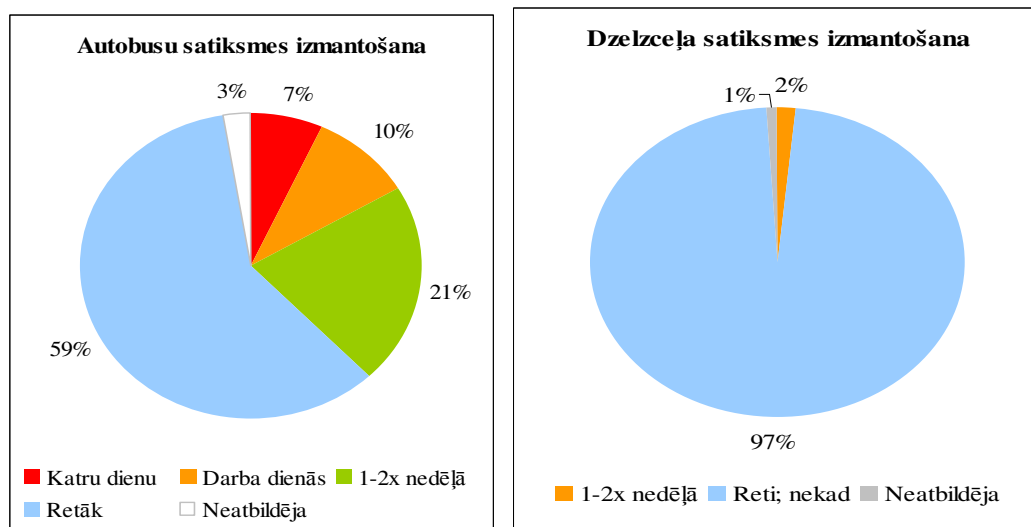
Lauksaimniecības konsultāciju un juridisko pakalpojumu saņemšanu ārpus novada nosaka pakalpojumu atrašanās vietas un daļēji arī iepriekš parādītā salīdzinoši zemā apmierinātība ar kvalitāti novada robežās.

11. diagramma

2.2. Satiksme un transportlīdzekļi

Autobusu satiksme ir galvenais sabiedriskā transporta veids Cesvaines novadā un tāpēc tai pievērsta lielāka uzmanība.

12. un 13. diagramma

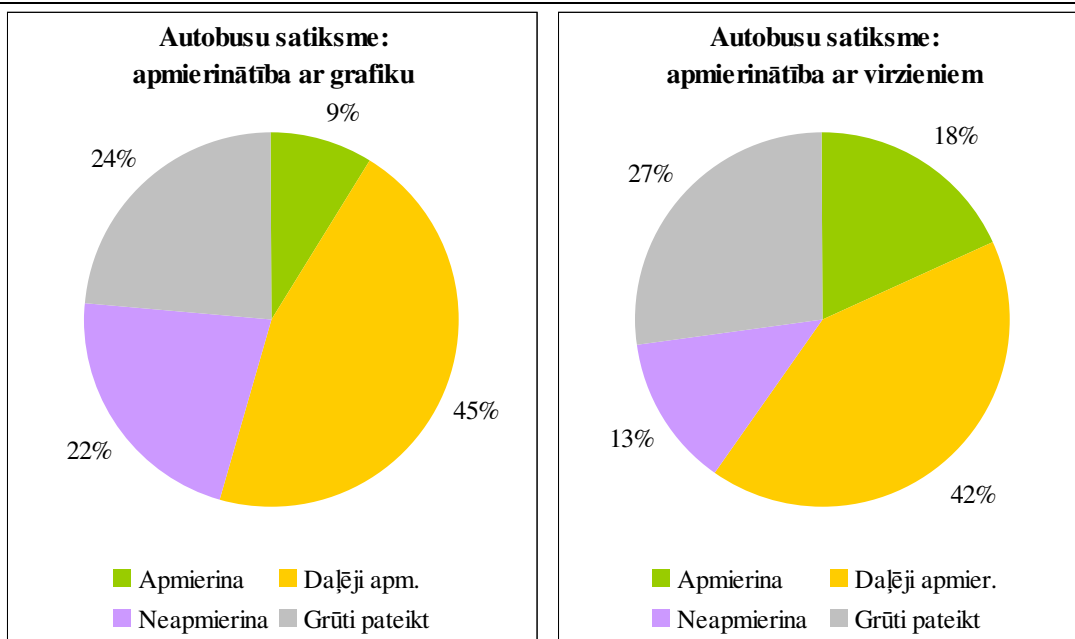
38% respondentu atzīst, ka ar autobusu viņi brauc bieži (12.diagramma); no tiem gandrīz puse – ka katru dienu vai darba dienās. Tas nozīmē, ka iedzīvotāju daļai autobusu satiksme ir ļoti būtisks pārvietošanās līdzeklis. Dzelzceļa satiksmes izmantošana respondentu vidū ir nenozīmīga – tikai 2% no viņiem dzelzceļu izmanto kaut cik regulāri (13.diagramma). Tātad, dzelzceļa satiksme ir neatbilstoša iedzīvotāju vajadzībām – visticamāk, retās kustības dēļ.

Autobusu satiksme ir analizēta sīkāk, izvērtējot iedzīvotāju apmierinātību ar kustības grafiku (14.diagramma) un virzieniem (15.diagramma). Aptauja rāda samērā zemu apmierinātību kā ar kustības virzieniem, tā grafiku. Attiecīgi tikai 9% un 18% par to izsakās pozitīvi. Lielākā viedokļu daļa sniedz dažēji pozitīvas atbildes; acīmredzot, ir lietas, kas apmierina un lietas, kas nē. Visticamāk tas attiecas uz kādiem noteiktiem pārvadājumu virzieniem. Pilnībā neapmierināto respondentu daļa ir relatīvi liela; tas nozīmē, ka autobusu satiksme caur novada teritoriju prasa būtiskus uzlabojumus.

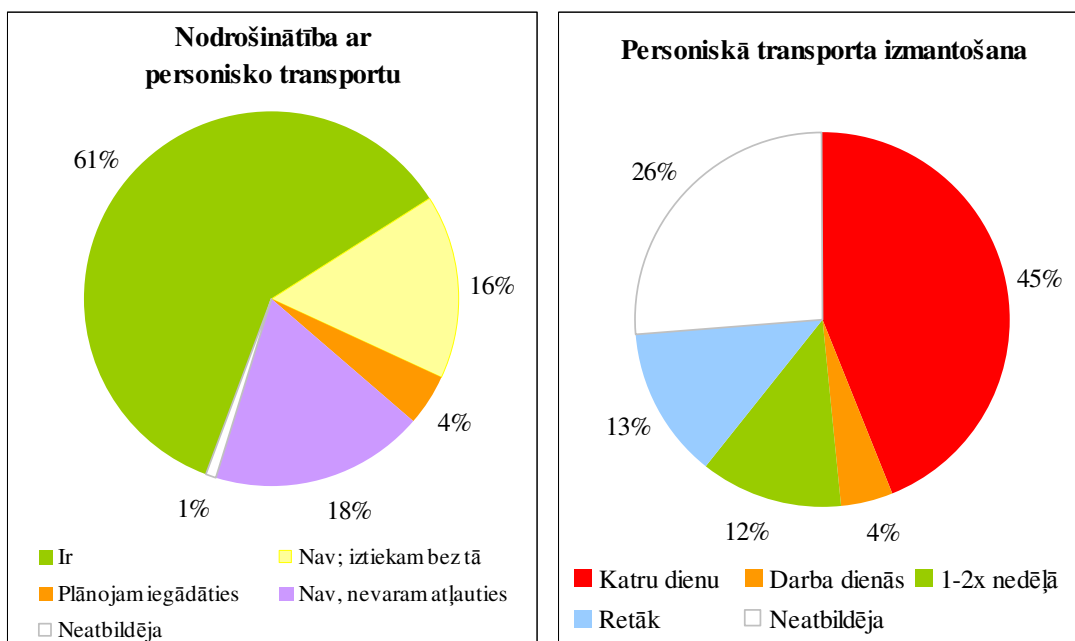
Aptuveni ceturtdā daļa iedzīvotāju nevar paust noteiktu viedokli ne par kustības grafiku, ne virzieniem; acīmredzot viņiem nav vajadzības pēc autobusu satiksmes.

Gandrīz 2/3 respondentu mājāsaimniecību ar to ir nodrošinātas vai plāno nodrošināties (16.diagramma). Iedzīvotāju ekonomisko stāvokli raksturo apstākļi, ka gandrīz piektā daļa respondentu transporta līdzekli nevar atļauties iegādāties.

Lielākā daļa transportlīdzekļu īpašnieku tos izmanto regulāri (17.diagramma); gandrīz puse brauc ar auto ikdienā un tikai apmēram astotā daļa atzīmē, ka savu transportu lieto reti. Daļēji to nosaka arī sabiedriskā transporta raksturs – tas vai nu nespēj aizvietot personisko, vai arī pēdējais tiek lietots, lai nokļūtu līdz autobusam vai vilcienam.

14. un 15. diagramma

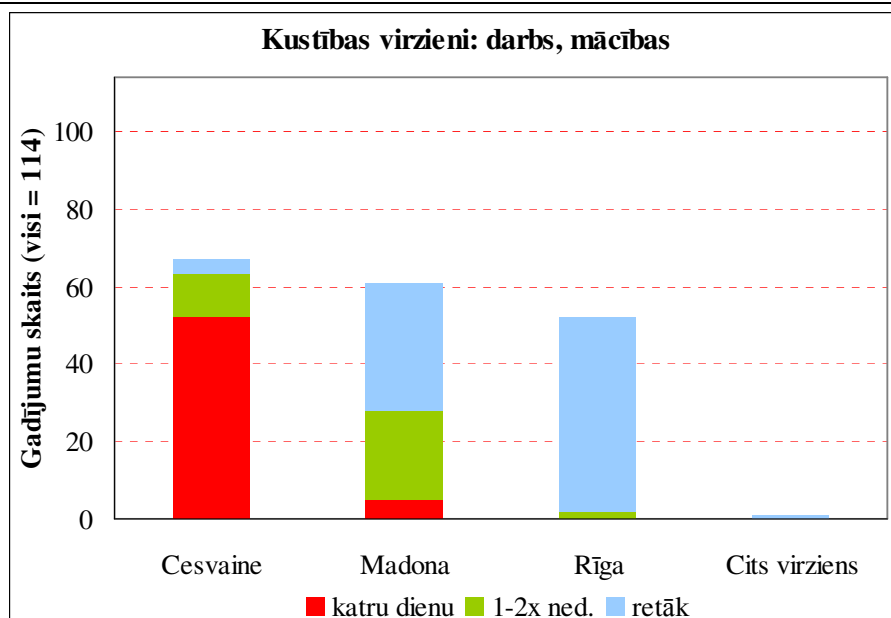

16. un 17. diagramma

2.3. Galvenie kustības virzieni

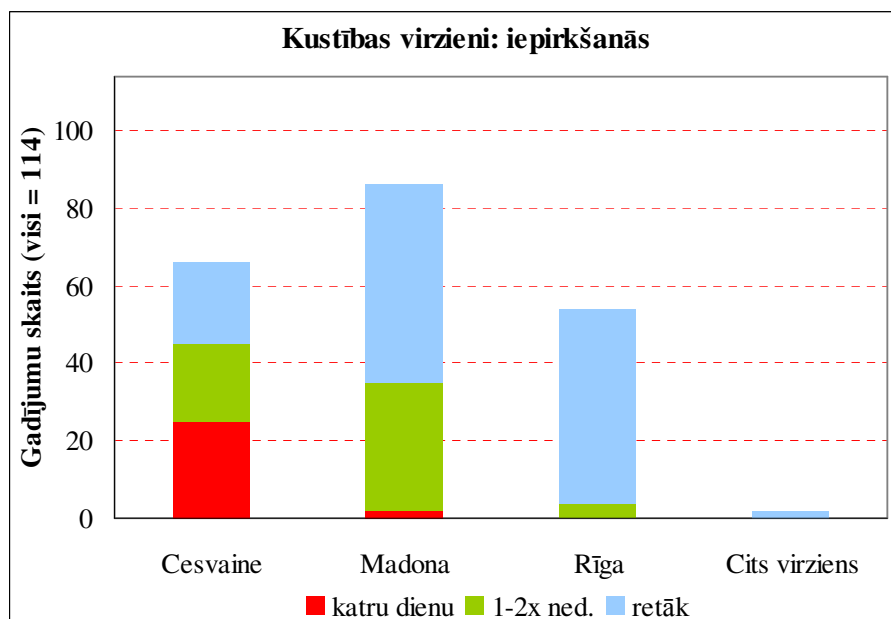
Daļēji šī sadaļa atkārto 2.1. sadaļā redzamo, taču ir ar augstāku telpisko detalizāciju un sadalījumu pēc kustības biežuma.

Sociālo un ekonomisko pamatvajadzību – darba un mācību vajadzības apmierināšanai Cesvaines virziens (t.i., palikšana novadā) vislielākā mērā dominē ikdienas pārvietojumu vidū (18.diagramma). Madonas virziens raksturīgs retākai, taču visumā arī pietiekami regulārai šo pakalpojumu saņemšanai. Ievērojams gadījumu skaits atzīmēts arī Rīgai, bet ievērojot lielo attālumu, Rīgas apmeklējumu biežums ir mazs. Citi virzieni gandrīz nemaz nav sastopami.

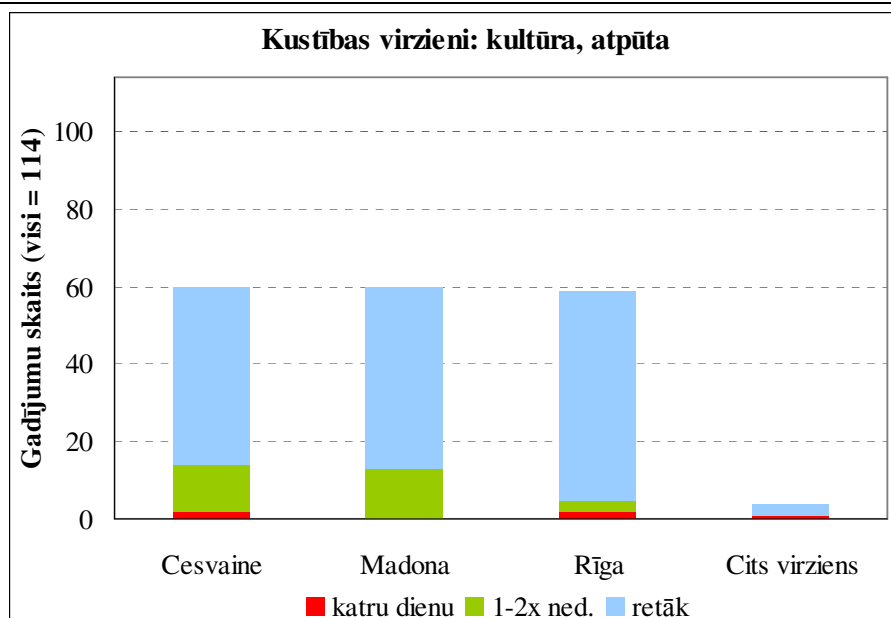
18. diagramma

Iepirkšanās paradumu sadalījums ir līdzīgs (19.diagramma), tomēr ikdienas virzienu vidū Cesvaine aizņem mazāk nekā pusi visu gadījumu skaita; iedzīvotāji to dara retāk.

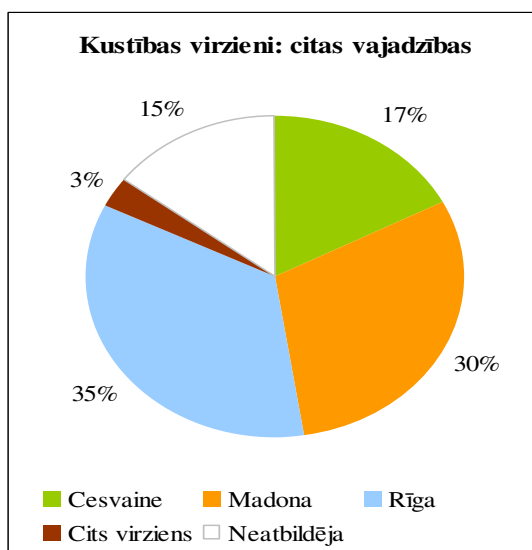
19. diagramma

Tālāka pakārtojuma vajadzības (kultūra, atpūta) uzrāda atšķirīgu ainu (20.diagramma). Šeit vairs nav kāda noteikta dominējošā virziena; pat Cesvainē šie pasākumi tiek meklēti tikai mazliet biežāk kā Madonā un tikai nedaudz vairāk kā attāļajā Rīgā. Acīmredzot, to nosaka pakalpojumu spektrs, ko spēj piedāvāt katra no šīm vietām.

20. diagramma

Citu vajadzību (lietišķie pakalpojumu, u.tml.; 21.diagramma) vidū Cesvaine ir mazākumā; līdzīgās proporcijās dominē Madona un Rīga – arī tas izskaidrojams visticamāk ar piedāvāto pakalpojumu spektru.

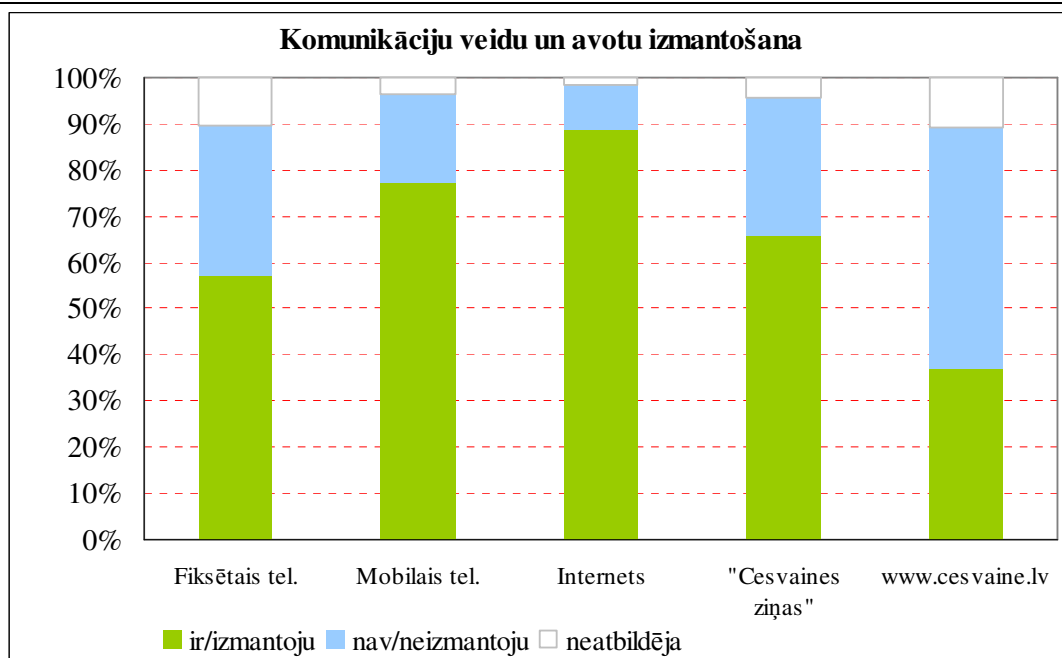

21. diagramma

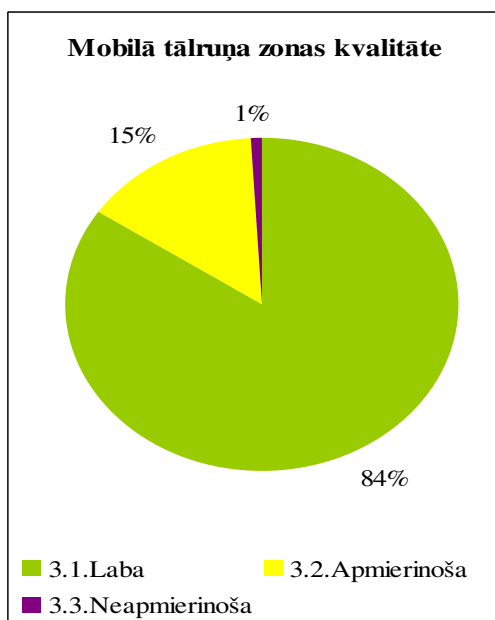
2.4. Komunikācijas līdzekļi

Komunikācijas līdzekļi mūsdienu pasaulē ir ļoti svarīgi, taču tai pat laikā to pieejamību un lietošanu neviens statistikas rādītājs neizvērtē atbilstoši plānošanas vajadzībām.

Aptaujā tika izdalīti pieci komunikācijas līdzekļu veidi, no kuriem divi bija divvirzienu (telefonsakari), viens nosacīti interaktīvais (internets) un divi vienvirzienu komunikācijas līdzekļi (interneta vietne bez komentēšanas iespējām un pašvaldības avīze).

22. diagramma

23. diagramma

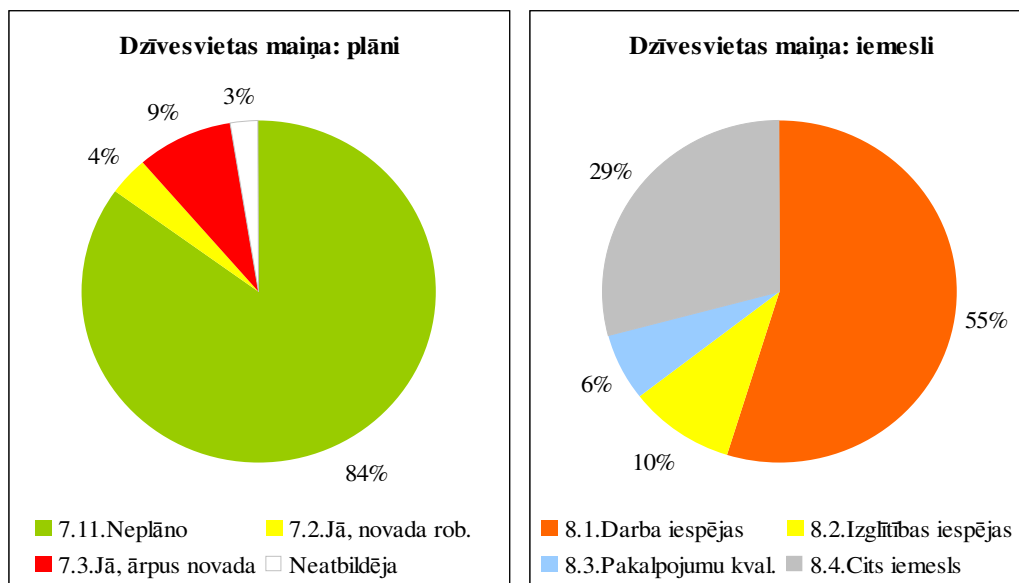
Komunikācijas līdzekļu izmantošana pārāk neatšķiras (22.diagramma); izņēmums ir novada mājaslapa, kuru apmeklē samērā neliels respondentu skaits. Interesanti, ka kopējais interneta izmantotāju skaits ir krietni lielāks, nekā otra būtiskā tematiskā avota – “Cesvaines ziņu” lasītāju skaits. Acīmredzot, problēmas slēpjas mājaslapas kvalitātē (šeit grūti pateikt, tehniskā, vizuālā vai saturiskā), uz ko norāda arī domes komunikāciju līdzekļu analīze zemāk. Lapā nav iespējama modernajā interneta videi tik raksturīgā divvirzienu komunikācija komentāru, blogu, u.c. elementu veidā. Šīs analīzes autora subjektīvais iespaids bija, ka vietnei www.cesvaine.lv tagad ir ļoti pievilcīgs vizuālais tēls, bet vienlaikus neērta, kustīgiem “uznirstošiem” elementiem pārblīvēta navigācija, kas drīzāk apliecina izstrādātāju

vēlēšanos demonstrēt *web* izstrādes rīku pārzināšanu, nevis izpratni par lietotāja ērtībām.

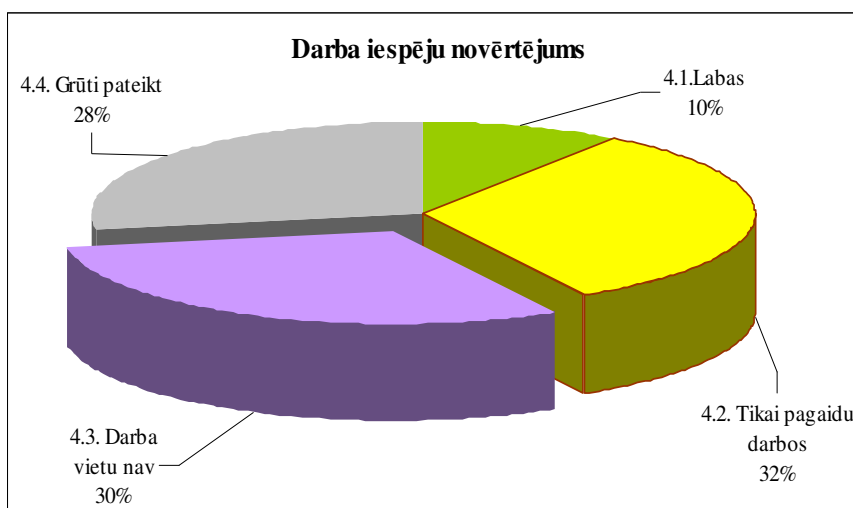
Mobilu tālruņu pārsvars pār stacionāro pieslēgumu ir viegli saprotams. Tā kā lielākajā novada daļā mobilu sakaru kvalitāte ir laba vai apmierinoša (23.diagramma), iedzīvotāji dod priekšroku šim sakaru veidam. No otras puses, pilsētā stacionārā tālruņa pieslēgumu kabeļu līnijām izmantotāji var izmantot veselu virkni papildu servisu (platjoslas internets, interneta TV, u.c.), kas nav pieejamas ne parasto mobilu sakaru, ne bezvadu interneta lietotājiem un, acīmredzot, tieši tādēļ stacionāro sakaru lietotāju skaits joprojām saglabājas samērā augstā līmenī.

2.5. Dzīvesvietas maiņas iespējas

Būtiska iedzīvotāju mobilitātes novērtēšanas sastāvdaļa ir iedzīvotāju attieksme pret iespējamu dzīvesvietas maiņu (24.diagramma) un motīvi to darīt (25.diagramma).

24. un 25. diagramma

26. diagramma

Apstākļi, ka gandrīz 90% novada iedzīvotāju savu turpmāko dzīvi saista ar novadu, liecina par dzīvesvides labu sakārtotību, taču 9% izbraukt gribētāju arī nav mazs skaits. Lielākā daļa no viņiem par iemeslu min darba meklējumus – uz to norāda arī darba atrašanas iespēju novērtējums novadā (26.diagramma) – tikai 10% norāda, ka atrast stabilu darbu novadā viņuprāt ir reāli.

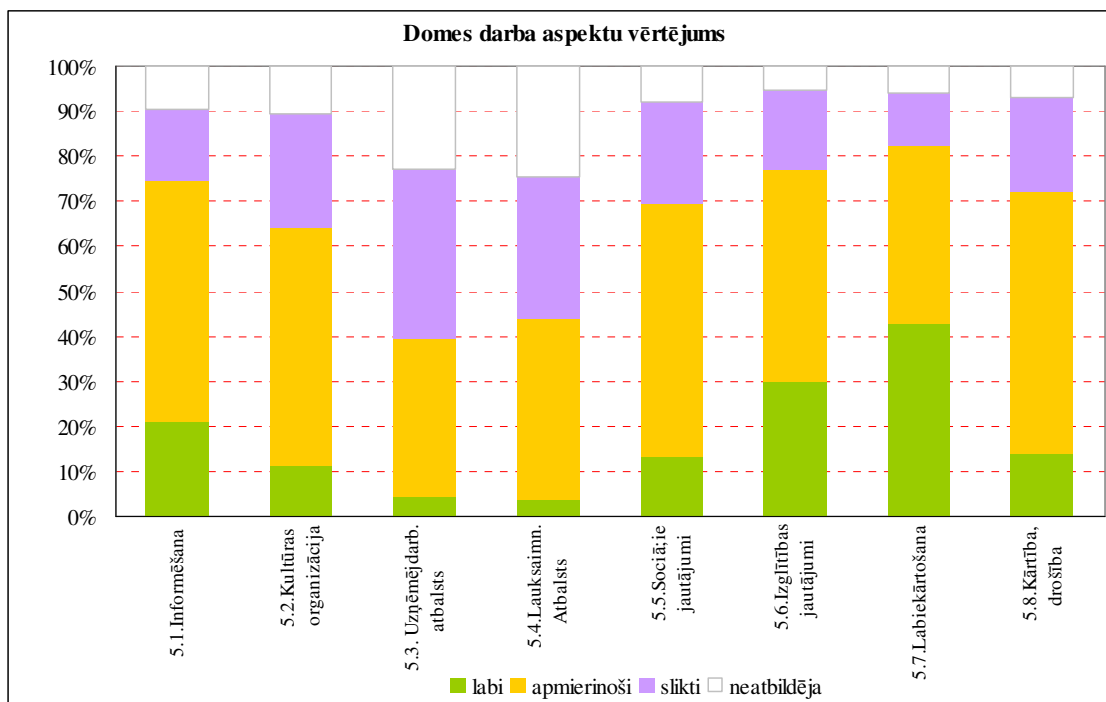
3. SADAĻA. DOMES DARBĪBA

Lai novērtētu domes darbību, ir jābūt skaidram, cik bieži cilvēkiem vispār ir vajadzīgi domes pakalpojumi un kā viņi to izjūt ikdienā.

Tikai 9% respondentu apliecina, ka domi darīšanās viņi apmeklē reizi nedēļā vai biežāk, bet vairāk nekā puse norāda, ka dara to reti – tikai nedaudzas reizes gadā. Gandrīz 2/5 respondentu norāda, ka domē viņiem vispār gandrīz nekas nav darāms.

Pilnīgi korekti šo aptaujas punktu novērtēt ir grūti, jo nav iespējams atdalīt tos domes apmeklētājus, kuri vienlaikus ir arī domes darbinieki – viņi savus jautājumus var nokārtot, uzturoties domē ikdienā.

Dažādus domes darba aspektus iedzīvotāji vērtē samērā pozitīvi. Izņēmums ir atbalsts uzņēmējdarbībai un lauksaimniecības jautājumi – par tiem respondenti bija kritiski izteikušies arī 1.nodaļā analizētajās diagrammās par pakalpojumu kvalitāti.

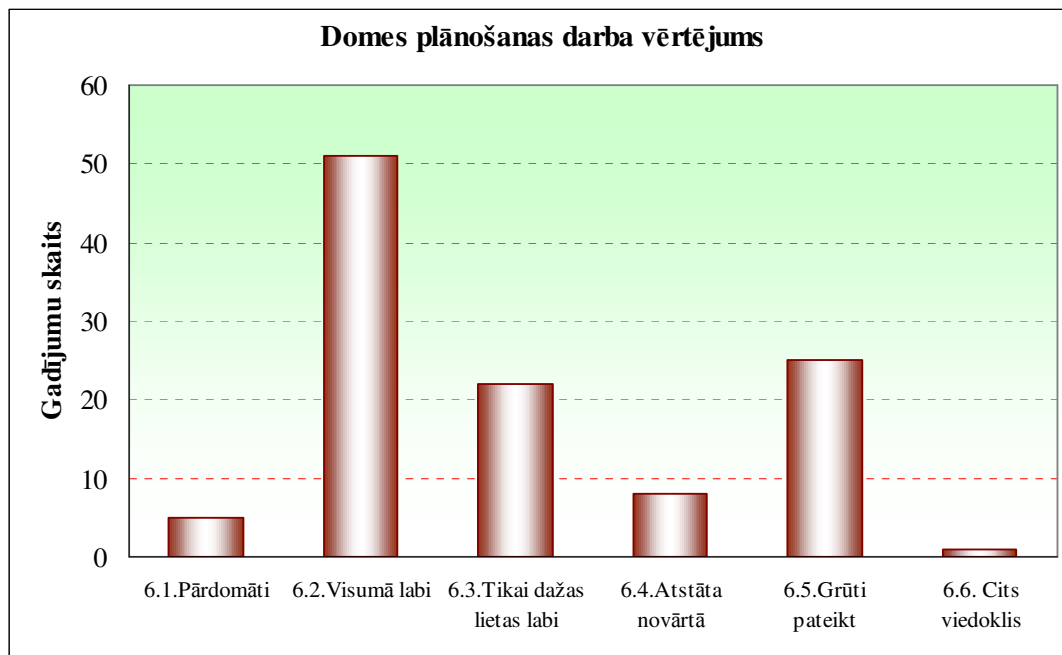

27. diagramma

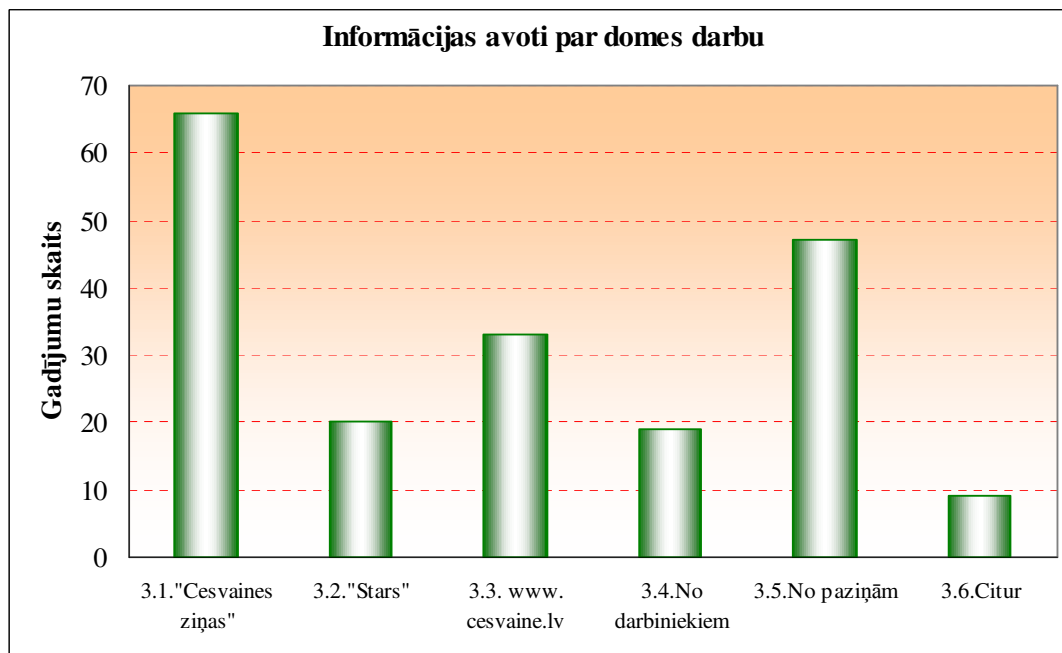
Pārējo darbības aspektu vērtējumu sadalījums ir samērā līdzīgs; lielākā daļa respondentu, kas snieguši savu vērtējumu, uzskata, ka tas ir apmierinošs – proti, pieņemams, bet ar uzlabošanas vajadzību. Vispozitīvāk tiek vērtēts, kā dome risina labiekārtošanas un izglītības jautājumus; pēdējais acīmredzami saistīts ar jaunās skolas uzbūvēšanu (27.diagramma).

Interesanti, ka gandrīz visās jautājumu grupās ir aptuveni vienāda daļa negatīvo atbilžu – iespējams, ka tās pieder vieniem un tiem pašiem respondentiem, kuri dažādu iemeslu dēļ noskaņoti uz principiālu kritiku, kas bieži nav pietiekami argumentēta.

Samērā līdzīgs viedokļu sadalījums iepriekšējiem (ievērojot to sīkāko gradāciju) ir par domes veikto plānošanas darbu (28.diagramma).

28. diagramma

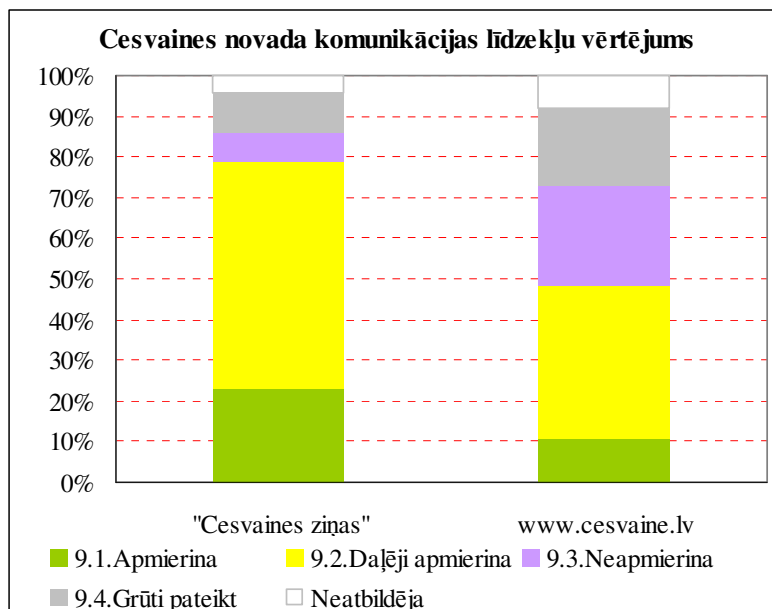

29. diagramma

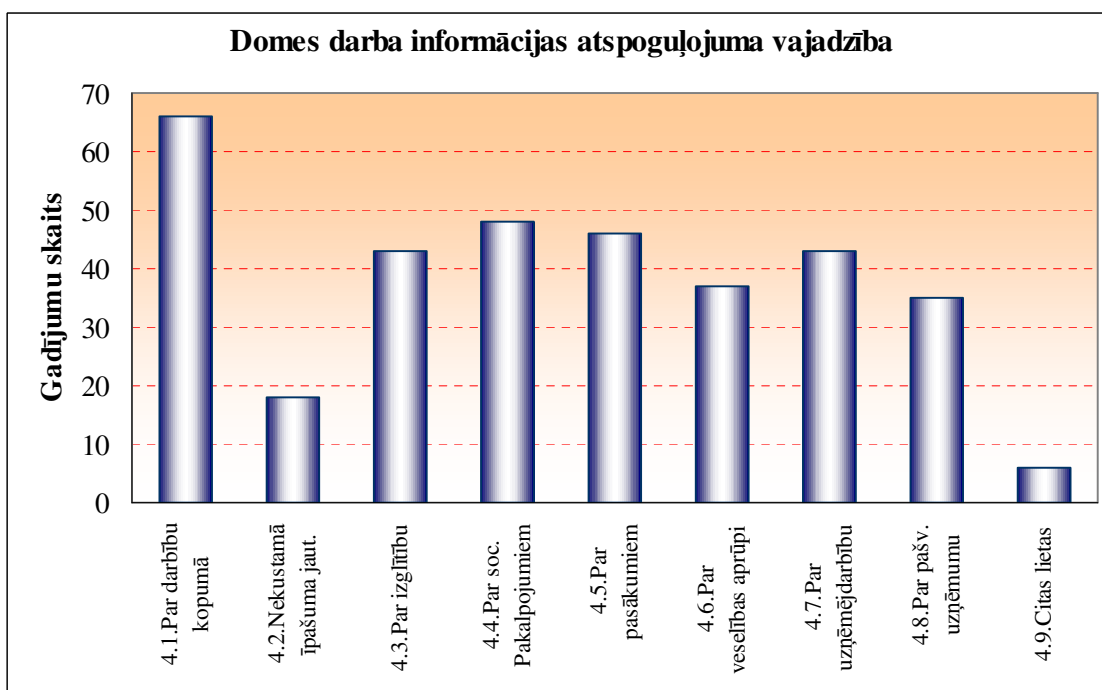
Informācijas avotu analīze (29.diagramma) liecina par novada iedzīvotāju samērā konservatīviem paradumiem šai jomā: lielākā daļa iegūst informāciju no tradicionālās

iespīestās avīzes “Cesvaines Ziņas” vai “dzīvā telefona” – paziņām, retāk – domes darbiniekiem.

Domes mājaslapa tiek izmantota samērā maz, bet bijušā rajona (tagad Madonas reģiona) avīze “Stars” un citi informācijas avoti figurē vien nelielā skaitā atbilžu. Divi no minētajiem avotiem ir tieši Cesvaines novada domes pārziņā; ja laikraksts tiek vērtēts visai augstu, tad mājaslapa ir saņēmusi daudz kritikas (30.diagramma). Tiesa, šī kritika izteikta vēl par mājaslapas veco dizainu, kurš 2011. gada otrajā pusē tika nomainīts.

30. diagramma

31. diagramma

Attiecībā par informācijas saturu respondentu vidū valda samērā liela vienprātība, ka atspoguļojamas dažādas novada dzīves jomas (31.diagramma), bet visvairāk nepieciešama

informācija par novada dzīvi kopumā. Vienīgais konkrētais jautājums, kas savācis mazu skaitu respondentu balsu, ir nekustamā īpašuma apsaimniekošana – iespējams, ka šīm lietām palielināta uzmanība ir bijusi pastāvīgi un lasītāji sajūt kādu “informācijas piesātinājumu”.

4.SADAĻA. NOVADA ATTĪSTĪBAS ASPEKTI

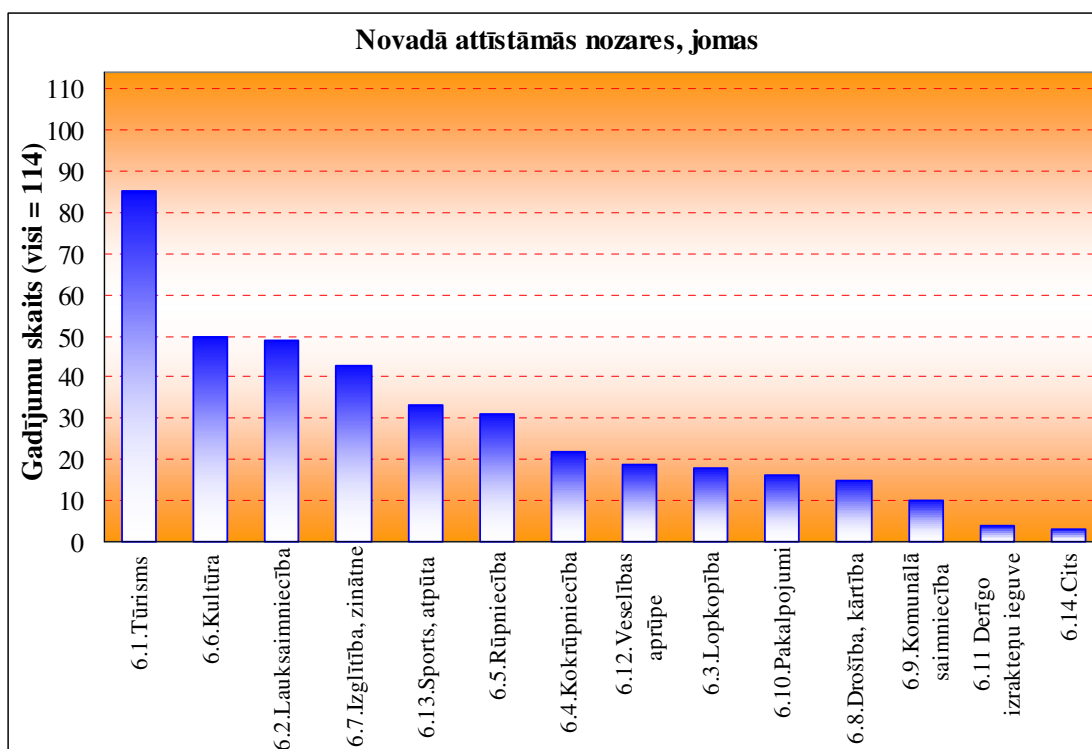
Novada attīstības aspekti izpaužas trijos jautājumu blokos – noskaidrojot viedokļus par attīstāmām nozarēm un novada priekšrocības (stiprās puses), kā arī iegūstot informāciju par novada trūkumiem (vājumiem), kas pazemina dzīves kvalitāti un kavē attīstību.

Daļai jautājumu bija iespējams arī sniegt neformalizētas atbildes, kuras šeit pagaidām nav detalizēti analizētas lielās šī procesa darbietilpības dēļ.

33.diagrammā dilstošā prioritāšu secībā sakārtoti respondentu priekšstati par novadā attīstāmām jomām. Tematiski šeit netika nodalīta sociālā sfēra un tautsaimniecība.

Ir redzams, ka “pelnošo” un “tērējošo” jomu sadalījums prioritātēs ir samērā proporcionāls. Pārliecinoši šeit dominē tūrisms, kā pelnoša nozare ar ievērojamu sociālo funkciju (rada daudz darba vietu). Svarīgi, ka tieši tūrisms ir arī novadam noteiktā attīstības prioritāte. Otra pelnošā joma – lauksaimniecība – atrodas trešajā vietā aiz kultūras sfēras. Kultūras dominance pār izglītību izskaidrojama ar to, ka izglītības joma novadā ir samērā labi sakārtota, bet kultūrai saskatāms tieši lielāks attīstības potenciāls.

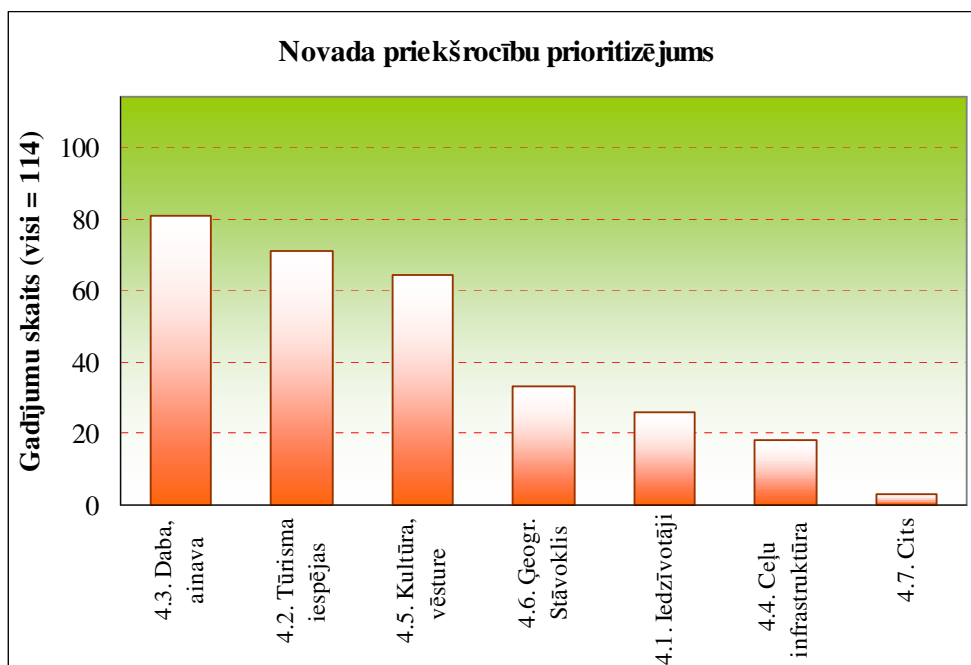
Rūpniecības attīstību novadā grib redzēt salīdzinoši neliela daļa respondentu, acīmredzot, baidoties par tās iespējamo nelabvēlīgo ietekmi uz vidi vispār un savas konkrētās dzīvesvides pasliktināšanos.

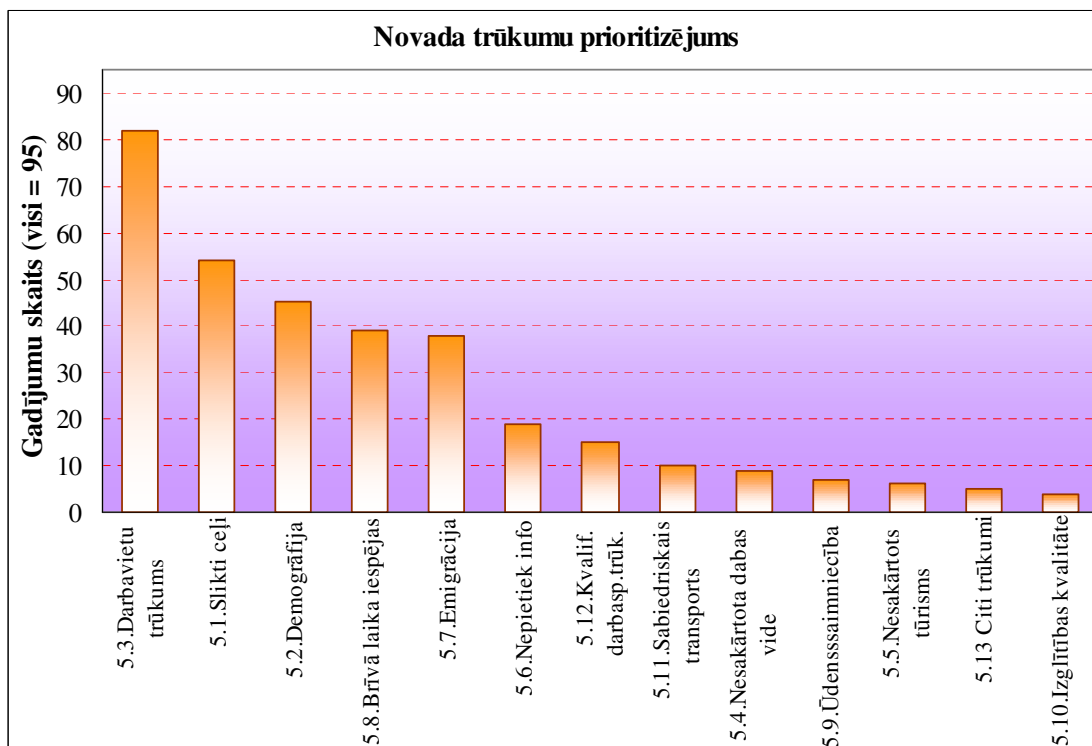
32. diagramma

Tieši dabas vērtības, saistot tās kopā ar tūrisma iespējām, respondentuprāt veido novada galvenās stiprās puses – attīstības priekšrocības (33.diagramma). Šajā kontekstā

iespējams izmantot arī kultūras un vēstures mantojumu. Pārējie nosauktie elementi atbildēs sastopami jūtami retāk un tikai atsevišķos gadījumos minēti citi, neformalizēti atbilžu varianti.

33. diagramma

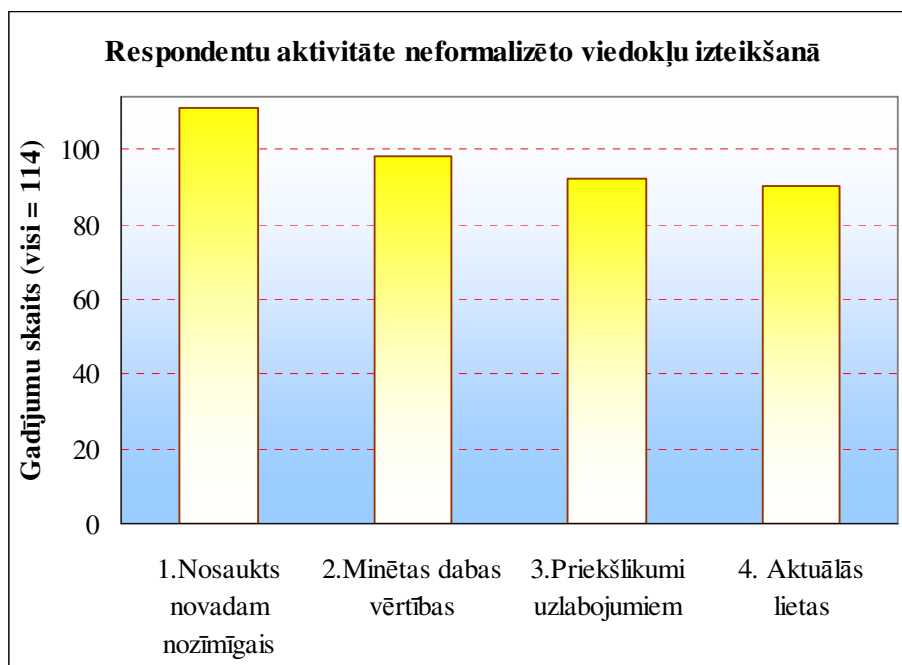
34. diagramma

Novada trūkumus (vājās puses; 34.diagramma) var iedalīt trijās nosacītās grupās. Pirmajā ir atbildēs dominējošais minētais darba vietu trūkums. No SVID analīzes teorijas viedokļa tas ir prioritāri likvidējams vājums un uz to iespējams iedarboties, attīstot novadā jebkura veida ekonomiskās aktivitātes.

Otru grupu veido četri faktori, kurus nosaukuši puse vai nedaudz mazāk respondentu – tie ir slikti ceļi, demogrāfija un daļēji uz to attiecināmā emigrācija, kā arī ierobežotas brīvā laika pavadīšanas iespējas. Ceļu kvalitātes uzlabošana ir dārgs taču efektīvs līdzeklis novada problēmu risināšanā; brīvais laiks visvairāk atrodas kultūras un sporta iestāžu pārziņā un gaida arī aktīvāku privātspektora līdzdalību. Demogrāfiju būtiski ietekmē arī ārpus novada faktori un to regulējošās darbības ir ar lielu aizturi laikā.

Pārējie faktori kā vājumi minēti ievērojami retāk; to vidū varbūt var atzīmēt nepietiekamu informāciju (nav tikai skaidrs, par ko tieši?) un – pretstatā darba vietu trūkumam – arī kvalificēta darbaspēka trūkumu. Tā ir viela pārdomām darba meklētājiem.

Iedzīvotāji ir bijuši samērā aktīvi arī formalizētajās atbildēs neizteiktas informācijas nodošanā, kaut gan tas prasa daudz laika anketas aizpildīšanā (35.diagramma).

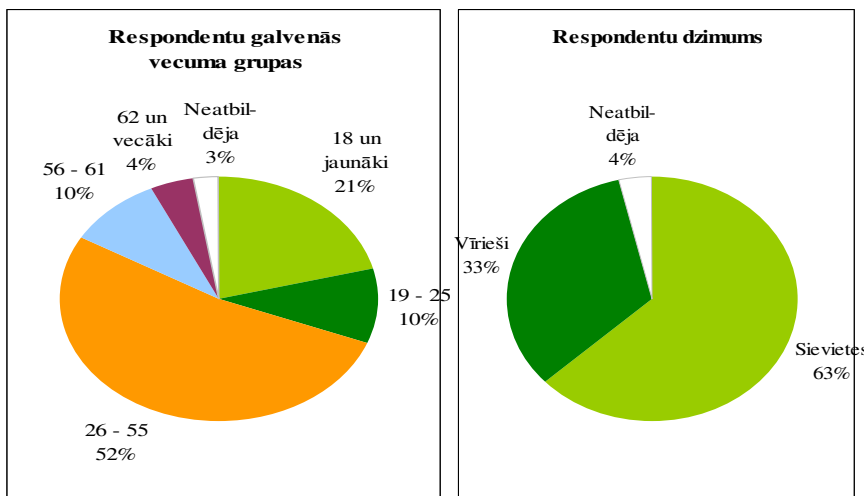

35. diagramma

5.SADALA. RESPONDENTU SOCIĀLAIS PORTRETS

Respondentu sociālais portrets visumā atbilst tam vidējam, kāds ir raksturīgs šāda veida aptaujām. Lielākā daļa no viņiem ir sievietes vidējā darbaspējas vecumā – tādas, kurām lielākoties ir stabils darbs un/vai pienākumi sadzīvē, ģimene, pietiekami liela atbildības sajūta (36. un 37.diagramma). Viņas apzinīgāk pieiet šiem jautājumiem un nopietnāk par vīriešiem, bez viņiem raksturīgās skepses uztver attīstības plānošanas lietas un šī procesa vajadzību.

Interesanti, ka nozīmīga daļa respondentu ir vēl skolas vecumā; parasti viņu daļa aptaujās nepārsniedz 5 – 6 procentus. Jauniešu viedoklis, kas bieži netiek izteikts, patiesībā ir ļoti svarīgs, jo tieši viņi būs novada attīstības procesu rezultāta galvenie “patērētāji”.

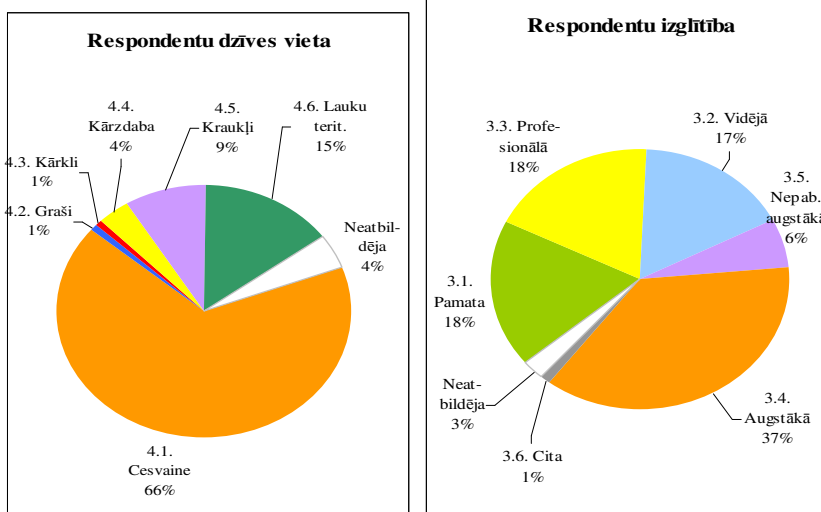

36. un 37. diagramma

Līdzīgi novada apdzīvotības struktūrai, lielākā daļa respondentu dzīvo Cesvainē (38.diagramma). Patīkami, ka ar 15 procentiem ir pārstāvēta lauku teritorija ārpus ciemiem, jo no šīm vietām atbildes parasti ir grūti iegūt tīri telpiskā faktora dēļ.

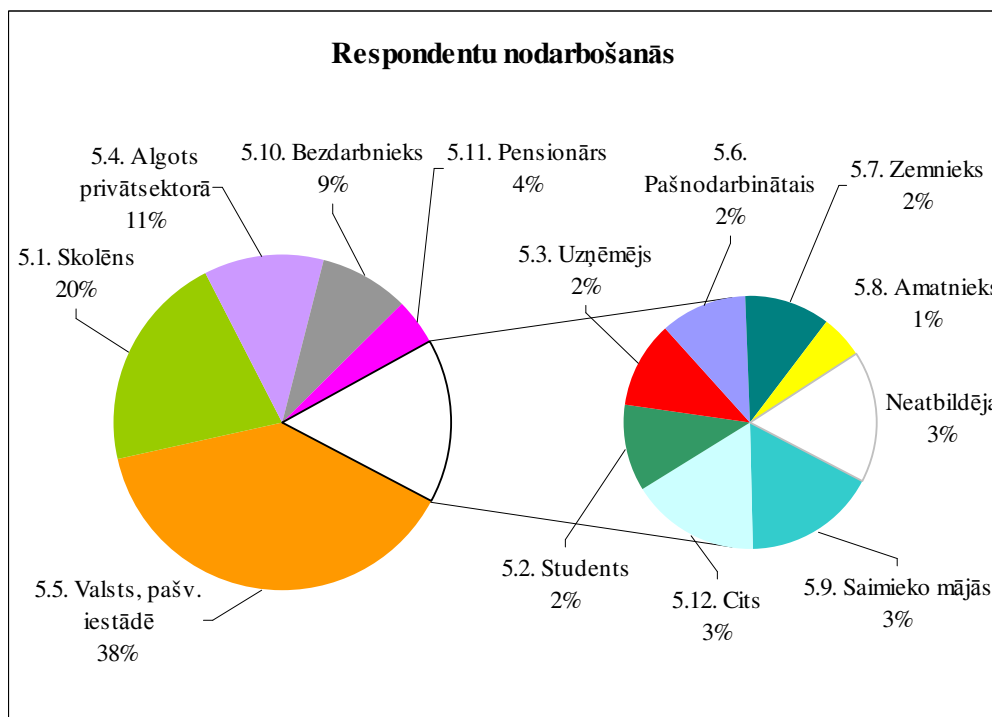
Respondentu izglītības sadalījums neatbilst reālajam novadā. 2000. gadā tikai 9% iedzīvotāju, kas vecāki par 15 gadiem, bija ar augstāko izglītību (svaigāki dati statistikā nav pieejami); var pieņemt, ka 10 gadu laikā šis rādītājs ir par 2–3% palielinājies. Tai pašā laikā aptaujas respondentu vidū augstākā izglītība ir 37% iedzīvotāju (39.diagramma) un pieskaitot tam tos, kuri to iegūst – gandrīz puse visu respondentu. Tas izskaidrojams ar šo cilvēku lielāku sociālo aktivitāti vispār, ar ievērojami labāku izpratni par plānošanas procesu kopumā un konkrētās aptaujas nozīmi tajā. Savu lomu noteikti ir spēlējis anketu izplatīšanas mehānisms.

Pārējo izglītības līmeņu grupu sadalījums ir aptuveni proporcionāli atbilstošs šo grupu pārstāvībai iedzīvotāju kopumā.

38. un 39. diagramma

Izglītības situāciju respondentu vidū zināmā mērā atspoguļo arī respondentu nodarbošanās sadalījums (40.diagramma) – 38% no viņiem strādā valsts pārvaldes vai pašvaldības iestādē (tai skaitā izglītības jomā, kur prasība pēc augstākās izglītības ir obligāta). Piekta daļa respondentu patlaban iegūst izglītību.

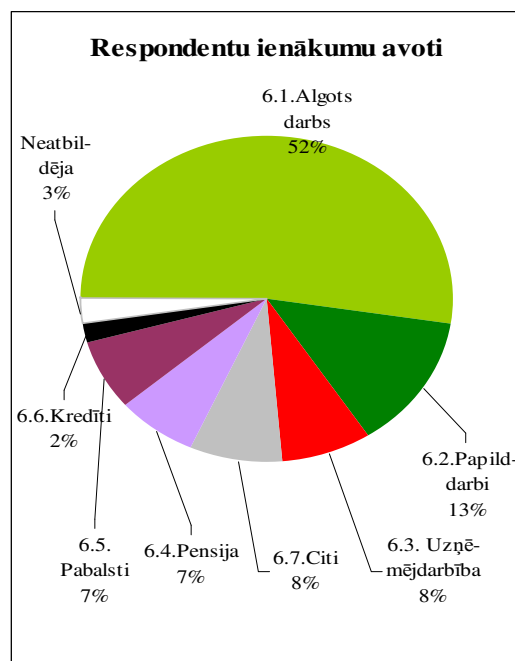

40. diagramma

Tikai 11% respondentu strādā algotu darbu privātsektorā, kam principā vajadzētu būt lielākās iedzīvotāju daļas iztikas avotam un novada ekonomikas pamatam. Šeit gan vēl ir jāpieskaita pašnodarbinātie, zemnieki, uzņēmēji un amatnieki, kuri veido vēl 7% respondentu skaita.

Minētais atspoguļojas arī redzamajā iztikas līdzekļu avotu sadalījumā – algots darbs ir bāzes ienākumu avots vairāk nekā pusei iedzīvotāju; kopā ar papilddarba iespēju izmantotājiem pat gandrīz 2/3. Uzņēmējdarbību par ieņēmumu pamatu, pretēji 41. diagrammā redzamajam, ir nosaukuši 8% respondentu; tātad savu darbību par uzņēmējdarbību uzskata arī citas darba tirgus aktīvo subjektu grupas (skat. iepriekš).

Sociālie iztikas avoti (pensijas, pabalsti) ir 14% respondentu, bet 2% respondentu min, ka pārtiek no kredītiem (!), acīmredzot uzskatot tos par pieņemamu iztikas avotu, neraugoties uz nepieciešamību tos kaut kad arī atmaksāt, turklāt ar procentiem.

41. diagramma